

Briuselis, 2020 m. lapkričio 18 d.
(OR. en)

12848/20

COHOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Delegacijoms

Dalykas: 2020–2024 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje
– Tarybos išvados
– ES veiksmų planas

Delegacijoms pridedami: Tarybos išvados dėl 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir priede išdėstytas 2020–2024 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje, dėl kurių taikydama rašytinę procedūrą pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 12 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą Taryba susitarė 2020 m. lapkričio 17 d.

Tarybos išvados
dėl 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje

1. Šiandien žmogaus teisėms ir demokratijai metamas iššūkis ir jos kvestionuojamos. Todėl Taryba priėmė priede išdėstytą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje. Taryba palankiai vertina bendrą komunikatą „2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planas“ ir atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos Komisijos 2020 m. kovo 25 d. pateiktą bendrą pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos Europos Vadovų Tarybai dėl sprendimo, kuriuo nustatomi strateginiai Sąjungos tikslai, kurių siekiama 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planu, priėmimo.
2. Šiuo veiksmų planu Taryba dar kartą patvirtina ryžtingą Europos Sąjungos įsipareigojimą toliau visų labui puoselėti visuotines vertybes. Pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms ir toliau bus visų Europos Sąjungos vidaus ir išorės politikos aspektų pagrindas.
3. Žmogaus teisių ir demokratijos padėtis pasaulyje įvairuoja. Nors padaryta tam tikra pažanga, reikia šalinti grėsmes žmogaus teisių visuotinumui ir nedalomumui ir spręsti pilietinės erdvės suvaržymo ir regresio demokratijos srityje klausimą. Be to, atsiranda naujų galimybių ir rizikos, visų pirma susijusių su technologiniais pokyčiais ir pasauliniais aplinkosaugos iššūkiais.

4. Krizinės situacijos yra ypatingas žmogaus teisių įgyvendinimo ir pagarbos demokratinėms vertybėms išbandymas. Besitęsianti COVID-19 pandemija ir jos socialinės bei ekonominės pasekmės daro vis didesnę neigiamą poveikį visoms žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, didina jau anksčiau buvusią nelygybę ir spaudimą pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims. Kad būtų sukurtos teisingesnės, ekologiškesnės, atsparesnės ir įtraukesnės visuomenės, būtina investuoti į žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę. Taryba pabrėžia, kad žmogaus teisės, demokratija ir teisinės valstybės principas, taip pat požiūris, kuriuo atsižvelgiama į lyčių aspektą, išliks svarbiausiais elementais ES reaguojant į COVID-19 pandemiją ir siekiant ekonomikos atsigavimo. ES įsipareigoja užtikrinti, kad mūsų atsaku į krizę būtų gerbiamas visų orumas ir žmogaus teisės be jokios diskriminacijos. Niekas neturėtų būti paliktas nuošalyje, ir nė viena iš žmogaus teisių neturėtų būti ignoruojama.
5. Naujajame 2020–2024 m. veiksmų plane žmogaus teisių ir demokratijos srityje išdėstyti ateinančių penkerių metų ES užmojai ir prioritetai dėl konkrečių veiksmų išorės santykių srityje.
6. ES ir jos valstybės narės naudosis visomis turimomis priemonėmis visose išorės veiksmų srityse, kad daugiausia dėmesio būtų skirta ES pirmaujančiam vaidmeniui pasaulyje ir tas vaidmuo būtų stiprinamas šių visa apimančių prioritetų srityje: asmenų apsauga ir įgalėjimas, atsparių, įtraukių ir demokratinių visuomenių kūrimas, pasaulinės žmogaus teisių ir demokratijos sistemos propagavimas, naujų technologijų teikiamų galimybių išnaudojimas ir su jomis susijusių problemų sprendimas, bendradarbiavimas siekiant tikslų. ES ir jos valstybės narės propaguos moterų ir mergaičių visapusišką naudojimąsi žmogaus teisėmis, lyčių lygybę, taip pat moterų ir mergaičių įgalėjimą – tai bus vienas iš veiklos visose srityse prioritetų. Nepriklausoma pilietinė visuomenė, įgalinanti pilietinę erdvę ir parama žmogaus teisių gynėjams bei jų apsauga yra esminiai elementai siekiant įgyvendinti šiuos prioritetus.

7. Kad veiksmų planas būtų veiksmingai įgyvendintas, būtina, kad visi dalyviai ir suinteresuotieji subjektai imtųsi koordinuotų veiksmų. Todėl Taryba palankiai vertina vadovaujamą vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai vaidmenį propaguojant nuoseklų ir darnų ES žmogaus teisių ir demokratijos politikos įgyvendinimą. Taryba pripažįsta itin svarbų ES specialiojo įgaliotinio žmogaus teisių klausimais darbą ir palankiai vertina jo pagrindinį vaidmenį užtikrinant 2020–2024 m. veiksmų plano įgyvendinimą.
8. ES delegacijos ir biurai kartu su valstybių narių ambasadomis atliks pagrindinį vaidmenį siekiant veiksmų plano tikslų. ES glaudžiai bendradarbiaus su kitomis šalimis, tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis. Pilietinės visuomenės organizacijos bus svarbios partnerės ir su jomis bus konsultuojamasi visą veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpį. Taryba užtikrins veiksmingą tolesnę veiklą ir reguliariai stebės pažangą. Taryba prašo visų partnerių bendrai stengtis prisidėti prie šio veiksmų plano sėkmingo įgyvendinimo ir propaguoti žmogaus teises bei demokratiją visame pasaulyje.

2020–2024 M. ES VEIKSMŲ PLANAS ŽMOGAUS TEISIŲ IR DEMOKRATIJOS SRITYJE

ES veiksmų plane žmogaus teisių ir demokratijos srityje (2020–2024 m.) nustatyti užmojai ir ES bei jos valstybių narių prioritetai šioje srityje palaikant santykius su visomis trečiosiomis šalimis. Žmogaus teisės ir demokratija bus nuosekliai ir darniai propaguojamos visose ES išorės veiksmų srityse (pvz., prekybos, aplinkos, vystymosi, kovos su terorizmu). Tebėra itin svarbu užtikrinti ES vidaus ir išorės politikos darną. COVID-19 pandemijos protrūkis patvirtina daugiašališkumo, visuotinio bendradarbiavimo ir solidarumo svarbą. Pagarba žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinės valstybės principui, taip pat požiūris, kuriuo atsižvelgiama į lyčių aspektą, turi išlikti svarbiausiais elementais reaguojant į pandemiją ir remiant visuotinį ekonomikos atsigavimą. Veiksmų planas padės įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tikslus.

Norint veiksmingai įgyvendinti veiksmų planą, reikia, kad ES ir valstybės narės imtųsi **suderintų veiksmų**, tuo pačiu atsižvelgdamos į skirtingus institucinius vaidmenis ir kompetenciją, kaip antai vyriausiojo įgaliotinio ir pirmininko pavaduotojo, kuriam padeda Europos išorės veiksmų tarnyba, Europos Komisija, Taryba ir valstybės narės. ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais ir toliau bus vienas iš pagrindinių politinių veikėjų ir atliks vieną iš svarbiausių vaidmenų vadovaujant veiksmų plano įgyvendinimui siekiant tvarios pažangos. Europos Parlamentas atlieka išskirtinį ir svarbų vaidmenį prisidedant prie žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo.

Veiksmų plane nustatyti bendri prioritetai ir tikslai, kurie per ateinančius penkerius metus bus performuluoti į veiksmus ir įgyvendinti visais lygmenimis: nacionaliniu, regionų ir daugiašaliu. Šalyse partnerėse bus įgyvendintos **penkios veiklos kryptys**. Siekiant užtikrinti, kad visomis šio veiksmų plano priemonėmis būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą, bus taikomas lyčių aspekto integravimas.

Įgyvendinimui vadovaus daugiau kaip 140 **ES delegacijų ir biurų** visame pasaulyje ir **valstybių narių ambasados**, pritaikysiančios prioritetus ir tikslus prie vietos aplinkybių ir teikiančios ataskaitas apie rezultatus. Laikydamosi veiksmų plano ES delegacijos bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad savo veiklos šalyse nustatytų konkrečius prioritetus penkerių metų laikotarpiui; ši veikla bus remiama **tvariais finansiniais ir politiniais ištekliais**. Šių tikslų siekti padės šalių, regionų ir pasaulio lygmens programos ir projektai, taip pat bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijos ir operacijos.

Kad būtų pasiekti šie tikslai, reikės sistemingai ir koordinuotai naudotis **visomis** ES turimomis **priemonėmis**, įskaitant:

- **politinius dialogus, dialogus žmogaus teisių ir sektorių politikos klausimais** su trečiosiomis šalimis ir regioninėmis organizacijomis;
- konkrečioms šalims skirtas žmogaus teisių ir demokratijos **strategijas**;
- Tarybos **išvadas**;
- dialogą ir stebėsenos misijas siekiant įgyvendinti **ES bendrąją lengvatų sistemą (BLS)**;
- temines ir geografines programas pagal **2021–2027 m. daugiametę finansinę programą**, visų pirma naująją Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (konkretūs projektų ir programų susitarimai priklausys nuo aplinkybių);
- veiksmus **daugiašaliuose ir regioniniuose žmogaus teisių forumuose**: ES inicijuotas temines ir geografines rezoliucijas, kuriose nagrinėjami įvairūs žmogaus teisių klausimai, kitų atitinkamų rezoliucijų rėmimą, ES pareiškimus ir intervencijas, dalyvavimą interaktyviuose dialoguose, viešuose debatuose ir informaciniuose susirinkimuose, žmogaus teisių ir demokratijos rėmimo renginius;

- žmogaus teisių ir demokratijos **propagavimą: viešosios diplomatijos ir strateginės komunikacijos** veiklą, informuotumo didinimo kampanijas, viešus pareiškimus ir demaršus, kuriais smerkiami žmogaus teisių pažeidimai ir palaikomi veiksmai, kurių imtasi siekiant propaguoti žmogaus teises ir demokratiją ir užtikrinti jų apsaugą;
- pagrindinių tarptautinių sutarčių žmogaus teisių srityje, įskaitant pagrindines darbuotojų teisių konvencijas, pagrindinių tarptautinės humanitarinės teisės dokumentų ir atitinkamų regioninių žmogaus teisių dokumentų ratifikavimo ir įgyvendinimo **propagavimą**;
- žmogaus teisių gynėjų **teismo procesų** stebėjimą ir tiesioginę paramą žmogaus teisių gynėjams;
- 13 ES žmogaus teisių gairių¹ – priemonių, skirtų ES delegacijoms ir valstybių narių ambasadoms, kad būtų daroma pažanga ES žmogaus teisių politikos srityje;
- **rinkimų misijas** ir su jomis susijusius tolesnius veiksmus;
- reguliarią **dialogą** su pilietine visuomene, žmogaus teisių gynėjais, nacionalinėmis žmogaus teisių institucijomis, verslo sektoriumi ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;
- bendradarbiavimą su **daugiašalėmis žmogaus teisių institucijomis ir Jungtinių Tautų (JT) žmogaus teisių sutarčių stebėsenos organais ir įgaliotaisiais ekspertais**;
- **ribojamąsias** priemones;
- tikslinio ES darbuotojų delegacijose **mokymo** sesijas.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. ASMENŲ APSAUGA IR ĮGALĖJIMAS

Asmenų apsauga ir įgalėjimas – užtikrinimas, kad kiekvienas galėtų visapusiškai naudotis pilietinėmis ir politinėmis, taip pat ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis. Įgalinti visus (nė vieno nepalikti nuošalyje) reiškia padaryti, kad visi galėtų išnaudoti visą savo, kaip lygių ir aktyvių visuomenės narių, potencialą. Pagarba žmogaus orumui, laisvei, demokratijai, lygybei, teisinės valstybės principo laikymasis ir pagarba žmogaus teisėms yra visuomenės sanglaudos, solidarumo ir pasitikėjimo tarp valstybės ir piliečių, taip pat piliečių tarpusavio pasitikėjimo kertinis akmuo. ES ir jos valstybės narės propaguos moterų ir mergaičių visapusišką naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis, lyčių lygybę, taip pat moterų ir mergaičių įgalėjimą – tai bus vienas iš veiklos visose srityse prioritetų.

1.1 Žmonių apsauga, nelygybės, diskriminacijos ir atskirties šalinimas

- a. Siekti mirties bausmės panaikinimo visame pasaulyje. Šalyse, kuriose mirties bausmė vis dar taikoma, primygtinai reikalauti laikytis būtiniausių standartų ir siekti mirties bausmės vykdymo moratoriumo, kuris būtų pirmas žingsnis siekiant mirties bausmės panaikinimo.
- b. Siekti, kad niekur pasaulyje nebeliktų kankinimo, žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo, užtikrinant prevenciją, draudimą, atskaitomybę ir žalos atlyginimą aukoms, be kita ko, propaguojant Pasaulinę kovos su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis aljansą. Remti nepriklausomą kalėjimų ir kitų laisvės atėmimo vietų stebėseną.

- c. Remti ir ginti žmogaus teisių gynėjus ir jų teisinius atstovus ir atsižvelgti į jų darbo poveikį jų šeimoms. Užtikrinti pagalbą per ES žmogaus teisių gynėjų apsaugos mechanizmus. Atsižvelgti į ypatingą riziką, su kuria susiduria tam tikri žmogaus teisių gynėjai, įskaitant žmogaus teisių gynėjas moteris ir žmogaus teisių aplinkos apsaugos srityje gynėjus. Dirbti siekiant užtikrinti, kad būtų teigiamai pripažintas svarbus žmogaus teisių gynėjų vaidmuo visais lygmenimis, be kita ko, viešai pareiškiant paramą jų darbui. Užtikrinti individualių atvejų, susijusių, *inter alia*, su teisėto žemės naudojimo teisėmis, darbuotojų teisėmis, gamtos išteklių, aplinkos klausimais, taikių susirinkimų ir asociacijų laisve, čiabuvių tautų teisėmis, kaip išdėstyta JT Deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių, klimato kaita ir atvejų, susijusių su įmonių padarytais pažeidimais, matomumą, remti veiklą šiose srityse ir nagrinėti tuos atvejus.
- d. Dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti civilių gyventojų apsaugą ginkluotųjų konfliktų metu, įskaitant civilinę ir humanitarinę infrastruktūrą, ir dirbti, kad būtų įgyvendinama ir toliau propaguojama tarptautinė humanitarinė teisė, t. y. bendradarbiaujant su regioniniais ir nacionaliniais subjektais.
- e. Aktyviau kovoti su visų formų diskriminacija bet koku pagrindu, itin daug dėmesio skiriant daugialypių ir tarpusavyje susietų formų diskriminacijai, be kita ko, dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, nuosavybės, kilmės, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės.
- f. Raginti visas valstybes gerbti, ginti ir įgyvendinti mažumoms priklausančių asmenų, įskaitant nacionalines, etnines, religines ir kalbines mažumas, žmogaus teises laikantis taikomų tarptautinių normų ir standartų.
- g. Skatinti keitimąsi su šalimis partnerėmis geriausios praktikos pavyzdžiais ir įgyta patirtimi kovos su rasizmu, rasine diskriminacija, ksenofobija ir susijusia netolerancija strategijų ir politikos priemonių srityse.
- h. Intensyviau vykdyti visų formų diskriminacijos, netolerancijos, smurto ir persekiojimo, nukreiptų prieš asmenis dėl to, kad jie naudojami savo minties, sąžinės, religijos ar tikėjimo laisve, prevenciją.

- i. Imtis aktyvesnių veiksmų lyčių lygybei pasiekti ir užtikrinti, kad visoms moterims ir mergaitėms būtų visapusiškai pripažintos visos žmogaus teisės, tos teisės būtų lygios ir jos galėtų visomis jomis naudotis, taip pat užtikrinti jų įgalėjimą, be jokios visų formų diskriminacijos, įskaitant daugialypių ir tarpusavyje susietų formų diskriminaciją, tuo pat metu taikant požiūrį, kuriuo atsižvelgiama į lyčių aspektą, ir tokiu būdu prisidedant prie visų ES lyčių lygybės veiksmų planų įgyvendinimo, kaip patvirtino Taryba.
- j. Propaguoti visų formų seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, įskaitant socialines normas ir žalingą praktiką, pavyzdžiui, moterų lyties organų žalojimą, mergaičių žudymą dėl lyties, vaikų, ankstyvas ir priverstines santuokas ir diskriminaciją, panaikinimą, prevenciją ir apsaugą nuo jų. Bendradarbiauti su pagrindiniais tarptautiniais subjektais, pavyzdžiui, Europos Taryba, kad būtų užtikrinta visuotinė pagarba tarptautiniais dokumentais prisiimtiems įsipareigojimams užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir mergaites ir kovoti su tokiais smurto apraiškomis. Europos Tarybos Stambulo konvencijoje, kurią ratifikavo 21 ES valstybė narė, apibrėžti smurto prevencijos, aukų apsaugos ir nusikaltimų vykdytojų atskaitomybės užtikrinimo standartai, siekiant užtikrinti, kad visos moterys ir mergaitės galėtų gyventi nepatirdamos smurto. Vadovauti Kovos su smurtu dėl lyties veiksmų koalicijai Kartų lygybės forumė.
- k. Dirbti siekiant propaguoti, ginti ir užtikrinti visas žmogaus teises ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti Pekino veiksmų platformą ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programą² bei jų peržiūros konferencijų rezultatus ir išlikti įsipareigojus užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises šiame kontekste³. Nuolat patvirtinti savo įsipareigojimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę be diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su jų seksualumu ir lytine bei reprodukine sveikata. Toliau pabrėžti, kad reikia užtikrinti visuotinę prieigą prie kokybiškos ir prieinamos išsamios informacijos bei švietimo apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir galimybę sveikatos priežiūros paslaugomis.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- l. Intensyvinti veiksmus, kuriais siekiama užkirsti kelią lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių (LGBTI) asmenų visų formų diskriminacijai ir priekabiavimui prie jų, įskaitant smurtą, susijusį su fobija LGBTI asmenų atžvilgiu, neapykantos retoriką ir neapykantos nusikaltimus, tokią diskriminaciją ir priekabiavimą pasmerkti ir su jais kovoti. Aktyviai pasmerkti diskriminuojančius įstatymus, politiką ir praktiką, įskaitant savanorišką tos pačios lyties asmenų lytinių santykių kriminalizavimą, ir kovoti su tais įstatymais, politika ir praktika.
- m. Toliau propaguoti pagarbą vaiko teisėms, jų apsaugą ir įgyvendinimą. Propaguoti ir įgyvendinti visų formų smurto prieš vaikus prevencijos, kovos su juo ir reagavimo į jį priemonės. Padėti šalims partnerėms kurti ir stiprinti vaikų apsaugos sistemas. Remti kokybiškos alternatyvios priežiūros plėtojimą ir perėjimą nuo tėvų globos neturinčių vaikų institucinės priežiūros prie kokybiškos šeiminės ir bendruomeninės priežiūros.
- n. Propaguoti galimybes vyresnio amžiaus asmenims naudotis visomis žmogaus teisėmis bet kuriuo metu, taip pat siekti užtikrinti tinkamus ir tvarius sprendimus jų poreikiams patenkinti.
- o. Propaguoti žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį, pagal kurį daugiausia dėmesio būtų skiriama asmenims, kurie dėl savo padėties yra pažeidžiami, įskaitant migrantus, pabėgėlius, prieglobsčio prašytojus, šalies viduje perkeltus asmenis ir asmenis be pilietybės, laikantis pagal tarptautinę teisę ir standartus nustatytų tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje ir įgyvendinant esamas politikos priemones ir esamas teisės sistemas. Stiprinti valstybių, pilietinės visuomenės ir JT partnerių gebėjimus įgyvendinti šį požiūrį ir remti integracijos, socialinės sanglaudos ir galimybių naudotis kokybiškomis paslaugomis gerinimo priemones, visapusiškai atsižvelgiant į ES ir nacionalinę kompetenciją.
- p. Remti priemones, kuriomis mažinama didelė rizika dėl klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo ir biologinės įvairovės nykimo ir jų poveikis galimybėms naudotis žmogaus teisėmis, pavyzdžiui, teise į gyvybę, sveikatą, saugų geriamąjį vandenį ir sanitarijos paslaugas, maistą, tinkamą būstą ir adekvatų gyvenimo lygį, be kita ko, žmonėms, kurie buvo perkelti dėl klimato kaitos.

1.2 Žmonių įgalėjimas

- a. Sudaryti sąlygas moterims ir mergaitėms įgalėti ir užtikrinti jų visapusišką, veiksmingą ir prasmingą dalyvavimą ir vienodą atstovavimą visose gyvenimo srityse, be kita ko, panaikinant lyčių stereotipus ir šalinant struktūrinę nelygybę, pavyzdžiui, skaitmeninę lyčių atskirtį. Visomis šio veiksmų plano priemonėmis, įskaitant priemones, kuriomis siekiama gerinti integraciją, socialinę sanglaudą ir galimybes naudotis kokybiškomis paslaugomis, atsižvelgiama į lyčių aspektą.
- b. Padėti valstybės institucijoms visiems suteikti teisinę tapatybę, visų pirma užtikrinant visuotinį gimimų registravimą.
- c. Skatinti, remti ir užtikrinti prasmingą vaikų ir jaunimo įtraukimą ir dalyvavimą priimanant visų lygmenų sprendimus, kurie daro jiems poveikį, įskaitant ES politikos formavimą ir įgyvendinimą.
- d. Raginti trečiąsias šalis ratifikuoti ir įgyvendinti JT neįgaliųjų teisių konvenciją. Padėti užkirsti kelią išankstinėms nuostatoms, institucinėms ir aplinkos kliūtims ir jas pašalinti. Užtikrinti infrastruktūros, transporto, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) prieinamumą ir įtraukias paslaugas, tokias kaip kokybiškas švietimas (įskaitant nuotolinį mokymąsi), ir sveikatos priežiūra, teisingumas bei užimtumas.
- e. Remti čiabuvių tautas skatinant jų dalyvavimą atitinkamuose žmogaus teisių ir vystymosi procesuose ir visuose su jomis susijusiuose sprendimuose laikantis laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principo.

1.3 Pagrindinių laisvių propagavimas ir pilietinės bei politinės erdvės puoselėjimas

- a. Skatinti pripažinti ir remti itin svarbų pilietinės visuomenės atliekamą vaidmenį siekiant darnaus vystymosi tikslų ir propaguojant žmogaus teises.
- b. Skatinti saugią ir palankią aplinką pilietinei visuomenei savarankiškai veikti, be kita ko, remiant ilgalaikį strateginį ir lankstų gebėjimų stiprinimą ir prasmingą pilietinės visuomenės dalyvavimą šalies, regiono ir pasaulio procesuose. Pasmerkti teisės aktus, kuriais nepagrįstai ribojamas žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų, žiniasklaidos darbuotojų ir pilietinės visuomenės atstovų darbas, įskaitant savavališkas procedūras ar apribojimus, visų pirma finansavimo iš užsienio atveju, ir imtis atitinkamų veiksmų prieš tokius teisės aktus.
- c. Kurti priemones, skirtas ankstyvoje stadijoje nustatyti pilietinės erdvės suvaržymo ir demokratinio regreso ženklus ir į juos reaguoti, be kita ko, naudojantis skaitmeninėmis technologijomis ir kovos su terorizmu priemonėmis, taip pat neproporcingas priemones, taikomas nepaprastosios padėties atveju. Remtis geriausia praktika ir remti pastangas, kuriomis siekiama užkirsti kelią erdvės suvaržymui bei demokratiniam regresui ir kovoti su jais, ir rengti priemones, skirtas stebėti ir numatyti pilietinei ir demokratiniai erdvei kylančius iššūkius ir galimybes.
- d. Ginti ir propaguoti saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą (internete ir realiame gyvenime) ir galimybę gauti informacijos. Imtis kovos su dezinformacija veiksmų, be kita ko, didinant visuomenės informuotumą ir skatinant viešas diskusijas apie kovos su dezinformacija veiksmus.
- e. Prisidėti prie žurnalistų ir žiniasklaidos darbuotojų saugumo ir apsaugos, be kita ko, dirbant, kad būtų sudaryta saviraiškos laisvei palanki aplinka, ir pasmerkiant išpuolius ir kitų formų priekabiavimą bei bauginimą tiek internete, tiek realiame gyvenime, ir šalinti konkrečias grėsmes, su kuriomis susiduria žurnalistės moterys. Užtikrinti, kad persekiojami, įbauginti ar gąsdinami asmenys gautų pagalbą per ES žmogaus teisių gynėjų apsaugos mechanizmus. Remti žiniasklaidos iniciatyvas ir raginti valstybės institucijas užkirsti kelią tokiam smurtui ir jį pasmerkti, taip pat imtis veiksmingų priemonių nebaudžiamumui panaikinti.

- f. Užkirsti kelią taikių susirinkimų ir asociacijų laisvės pažeidimams ir imtis veiksmų prieš juos, įskaitant atvejus, kai daromas poveikis pilietinės visuomenės organizacijoms, darbuotojams ir darbdaviams.
- g. Skatinti įtraukų dialogą ir taikų politinių krizių ir masinių protestų sprendimą laikantis žmogaus teisių standartų. Stiprinti pilietinės visuomenės ir politinių veikėjų gebėjimus reaguoti į spontaniškų pilietinių judėjimų reiškiamą susirūpinimą laikantis žmogaus teisių standartų. Pasmerkti taikių protestuotojų bauginimą, grasinimus jiems ir smurtą prieš juos.
- h. Skatinti ir remti visų asmenų teisę turėti religiją, tikėti arba netikėti. Ginti asmenų teises išpažinti, pakeisti arba atsisakyti savo religijos ar tikėjimo nebijant smurto, persekiojimo ar diskriminacijos. Pasmerkti neproporcingus minties, sąžinės ir religijos laisvės apribojimus ir imtis atitinkamų kovos su jais veiksmų.
- i. Remti religijų dialogus bei užmegzti ryšius su religiniais ir tikėjimo subjektais ir įvertinti, kaip jie gali dalyvauti žmogaus teisių apsaugos ir propagavimo veikloje, siekiant darnaus vystymosi tikslų, ir taikos kūrimo, konfliktų prevencijos, susitaikymo ir tarpininkavimo procesuose, taip pat puoselėti sinergiją su vykdomomis JT iniciatyvomis.
- j. Remti veiksmus, kuriais siekiama apsaugoti akademinę laisvę ir švietimo įstaigų autonomiją, taip pat tų įstaigų pajėgumus teikti internetinio ir nuotolinio mokymosi paslaugas. Skatinti švietimo žmogaus teisių srityje įgyvendinimą remiantis Švietimo žmogaus teisių srityje pasauline programa.

1.4 Ekonominių, socialinių, kultūrinių ir darbuotojų teisių stiprinimas

- a. Stiprinti žmogaus teisių ir aplinkos, įskaitant klimato kaitą, sąsają vykdant ES išorės veiksmus. Remti veiklą, kuria siekiama didinti informuotumą apie klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo poveikį ir padarinius žmogaus teisėms.
- b. Veiksmingai integruoti ekonomines, socialines, kultūrines ir darbuotojų teises į ES dialogus žmogaus teisių klausimais su šalimis partnerėmis, kartu užtikrinant sinergiją su kitomis konsultacijomis ir BLS+/VIG stebėsenos misijomis.
- c. Propaguoti vaikų darbo visiško netoleravimo politiką ir priverstinio darbo panaikinimą. Remti partnerystes visais lygmenimis, darbuotojų teises ES prekybos santykiuose, propaguoti deramą stropumą pasaulinėse tiekimo grandinėse ir pastangas skatinti TDO Priverstinio darbo protokolo ratifikavimą.
- d. Remti valdžios institucijų vaidmenį priimant aplinkos apsaugos teisės aktus, kuriais siekiama užtikrinti saugią, švarią, sveiką ir tvarią aplinką, ir užtikrinant jų laikymąsi, be kita ko, skatinant gerą valdymą ir bendruomenėse esančių gamtos išteklių valdymą ir teisinės valstybės principo laikymąsi, prieigą prie informacijos, viešą ir įtraukų dalyvavimą priimant sprendimus ir teisę kreiptis į teismus aplinkos ir klimato klausimais.
- e. Padėti valstybės institucijoms rengti ir įgyvendinti įstatymus, kitus teisės aktus, politiką ir programas, kuriomis užtikrinamos žmogaus teisės vandens, maisto, žemės, gamtos išteklių, būsto ir nuosavybės srityse.
- f. Remti visuotinę prieigą prie saugaus, pakankamo ir įperkamo geriamojo vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų ir pabrėžti žmogaus teisių aspekto svarbą šiose srityse.
- g. Mažinti nelygybę kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi ir propaguojant nediskriminuojančią prieigą prie socialinių paslaugų, be kita ko, kokybiškų ir įperkamų sveikatos paslaugų, ir visa apimančio ir lygiaverčio kokybiško švietimo, įskaitant nuotolinį mokymąsi. Stiprinti specialistų gebėjimus tenkinti specialius visų asmenų, kurie dėl savo padėties yra pažeidžiami, priežiūros poreikius be jokių išimčių.

- h. Stiprinti sveikatingumo skatinimą ir lygias galimybes naudotis profilaktinės sveikatos priežiūros paslaugomis ir visuotinę teisę į aukščiausius siektinus sveikatos standartus, ypač krizės laikais, itin daug dėmesio skiriant asmenims, kurie patiria diskriminaciją ir yra marginalizuojami.
- i. Propaguoti deramą darbą ir į žmogų orientuotą darbą ateityje taikant atnaujintą ES požiūrį, kuriuo užtikrinama pagarba pagrindiniams principams ir teisėms darbe, teisei į saugias ir sveikas darbo sąlygas visiems, ir darbo pasaulį be smurto ir priekabiavimo. Skatinti socialinį dialogą, taip pat atitinkamų TDO konvencijų ir protokolų ratifikavimą ir veiksmingą įgyvendinimą. Stiprinti atsakingą valdymą pasaulinėse tiekimo grandinėse ir galimybes naudotis socialine apsauga.
- j. Gerinti darbuotojų migrantų darbo sąlygas, be kita ko, panaikinant visų formų priverstinį darbą ir išnaudojimą. Remti darbuotojus migrantus trečiosiose šalyse, ypač moteris, ir jų bendruomenes, ginti jų teises, pranešti apie pažeidimus, siekti teisingumo ir organizuoti gynimą.
- k. Skatinti pagarbą kultūrinėms teisėms, užtikrinant įvairovės ir kultūrinio tapatumo raišką, taip pat propaguojant kultūros paveldo išsaugojimą.

1.5 Teisinės valstybės ir tinkamo teisingumo vykdymo rėmimas

- a. Daryti pažangą teisinės valstybės srityje, remti nepriklausomos ir nešališkos teismų sistemos stiprinimą, priešintis teisėjams ir nacionalinėms teismų sistemoms iš išorės daromam spaudimui ir propaguoti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą siekiant užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms vykdant teisingumą.
- b. Skatinti teisėmis grindžiamą ir konstruktyvų lyčių atžvilgiu teisingumą, teisę kreiptis į teismą ir gauti teisinę pagalbą, įskaitant nemokamą teisinę pagalbą ir skaitmenines inovacijas, daugiausia dėmesio skiriant asmenims, kurie dėl savo padėties yra labiausiai pažeidžiami.

- c. Teikti paramą nustatant arba stiprinant žmogaus teisių reikalavimus atitinkančius alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmus, kaip būdą skatinti atkuriamąjį teisingumą ir sumažinti teises, praktines ir kitas kliūtis teisingumui nuo žmogaus teisių pažeidimų nukentėjusių asmenų atžvilgiu.
- d. Remti vaiko interesus atitinkančių teisingumo sistemų, skirtų visiems su teisingumo sistema susidūrusiems ar laisvę praradusiems vaikams, plėtotę.
- e. Laikantis tarptautinių standartų remti asmenų, iš kurių atimta laisvė, sulaikymo sąlygų ir elgesio su jais gerinimą.

1.6 Atskaitomybės spragų šalinimas, kova su nebaudžiamumu ir parama pereinamojo laikotarpio teisingumui

- a. Parengti naują horizontalųjį ES pasaulinių žmogaus teisių srities sankcijų režimą, kad būtų kovojama su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais visame pasaulyje.
- b. Plėtoti visapusiškus ES požiūrius, kuriais būtų užtikrinama atskaitomybė, visų pirma už sunkiausius nusikaltimus ir žmogaus teisių pažeidimus, ir remiamos aukos joms siekiant apginti savo teises, susiejant nacionalines ir tarptautines pastangas, remiantis ES politika, pavyzdžiui, dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, dėl vaikų ir ginkluotųjų konfliktų, dėl moterų, taikos ir saugumo, dėl su konfliktais susijusio seksualinio smurto ir smurto dėl lyties aukų, dėl pereinamojo laikotarpio teisingumo, kovos su kankinimu ir kitokiu netinkamu elgesiu.
- c. Skatinti Romos statuto ir jo papildomumo principo įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu, visų pirma stiprinant nacionalines baudžiamosios justicijos sistemas.
- d. Bendradarbiauti su tarptautiniais ir mišriais baudžiamaisiais tribunolais ir JT mechanizmais, kuriems suteikti įgaliojimai remti informacijos apie tarptautinės humanitarinės ir žmogaus teisių teisės pažeidimus rinkimą, apibendrinimą, saugojimą ir analizę.
- e. Remti šalių iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su nebaudžiamumu už žmogaus teisių pažeidimus, ir pereinamojo laikotarpio teisingumo procesus, be kita ko, stiprinant ryšius su JT.

- f. Aktyviai propaguoti priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią priverstiniam dingimui ir neteisminėms egzekucijoms.
- g. Skatinti nuolatinį politinį įsipareigojimą – atsakomybę užtikrinti apsaugą (R2P) ir jos praktinį taikymą sudarant palankesnes sąlygas dialogui ir dalyvavimui JT veikloje ir taikant šią koncepciją kaip analitinę priemonę konkrečioms šalims. Suteikti pirmenybę ES išankstiniams veiksams, kad būtų užkirstas kelias masiniams žiaurumams.
- h. Propaguoti prekybos žmonėmis prevencijos ir visiško panaikinimo priemonės, be kita ko, kovojant su visų nusikalstamos veikos vykdytojų nebaudžiamumu. Propaguoti pagalbos visoms aukoms, visų pirma moterims ir vaikams, ir jų apsaugos priemonės, atsižvelgiant į jų atitinkamus poreikius, be kita ko, teikiant psichikos sveikatos ir psichosocialinę paramą, taikant požiūrį, kuriuo atsižvelgiama į lyčių aspektą ir į vaikų interesus.

2. ATSPARIOS, ĮTRAUKIOS IR DEMOKRATINĖS VISUOMENĖS KŪRIMAS

Pagarba žmogaus teisėms yra esminis atsparios, įtraukios ir demokratinės visuomenės elementas. Tokia visuomenė yra grindžiama skaidriomis ir atskaitingomis institucijomis, atstovaujamaisiais parlamentais ir aktyviais piliečiais ir užtikrina saugią ir palankią aplinką pilietinei visuomenei ir nepriklausomai žiniasklaidai, kad jos galėtų išreikšti susirūpinimą, daryti įtaką politikai, stebėti sprendimus priimančius asmenis ir reikalauti jų atskaitomybės. Žmogaus teisės ir demokratija yra tarpusavyje susijusios ir viena kitą stiprina.

2.1 Demokratių, atskaitingų ir skaidrių institucijų stiprinimas

- a. Remti teisminių institucijų galių atskyrimą, nepriklausomumą ir nešališkumą, teisingumo sistemos veiksmingumą, kokybę ir atskaitomybę bei konstitucines apsaugos priemones šalyse partnerėse.

- b. Padėti parlamentinėms institucijoms padidinti savo pajėgumus vykdyti priežiūros, teisėkūros, atstovavimo ir biudžeto funkcijas, be kita ko, vykdant tarpusavio keitimąsi, kad būtų užtikrintas sąžiningų demokratinių procedūrų laikymasis ir, prireikus, laikotarpiu tarp rinkimų patobulintas.
- c. Didinti rinkimų procesų sąžiningumą ir įtraukų dalyvavimą juose remiant nepriklausomą vidaus rinkimų stebėjimą ir jų regioninius bei tarptautinius stebėjimo tinklus, taip pat stiprinant rinkimų valdymo organų ir viešojo administravimo institucijų gebėjimus ir propaguojant įtraukias teisės aktų sistemas ir užtikrinant veiksmingą jų įgyvendinimą.
- d. Užtikrinti, kad toliau būtų sistemingai įgyvendinamos ES ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijos, naudojantis tiek politinėmis, tiek bendradarbiavimo priemonėmis. Skatinti laikytis bendro požiūrio į tolesnę veiklą tarptautinėje stebėtojų bendruomenėje, visų pirma bendradarbiaujant su Afrikos Sąjunga (AS), Amerikos valstybių organizacija (OAS) ir JT.
- e. Stiprinti ES rinkimų stebėjimo vaidmenį platesnės ES paramos žmogaus teisėms ir demokratijai kontekste, kad būtų sustiprinti kiti svarbiausi ES užsienio politikos tikslai.
- f. Siekiant pasirengti galimiems bandymams iškreipti rinkimus ir užkirsti jiems kelią, parengti ir tobulinti tarptautinius standartus atitinkančią rinkimų stebėjimo metodiką, pagal kurią būtų stebimas ir vertinamas socialinių tinklų ir kitų skaitmeninių technologijų naudojimas rinkimų kampanijose.
- g. Remti politikos sistemų, pagal kurias interneto erdvėje būtų taikomos realiame gyvenime galiojančios rinkimų ir demokratinių procesų taisyklės, rengimą ir stiprinti gebėjimus jas įgyvendinti. Remtis ES pastangomis šioje srityje, įskaitant Kovos su dezinformacija veiksmų planą⁴, Komisijos rinkimų dokumentų rinkinį⁵, Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą⁶ ir būsimą Europos demokratijos veiksmų planą ir skaitmeninių paslaugų aktą.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- h. Aktyviau remti demokratines institucijas vietos lygmeniu, be kita ko, remiant decentralizacija ir skaidrų, įtraukų, dalyvaujamąjį ir atskaitingą vietos valdymą.
- i. Teikti visapusišką pagalbą, kad būtų užkirstas kelias korupcijai ir su ja kovojama, remiant viešojo administravimo reformą, veiksmingas kovos su korupcija strategijas ir teises sistemas, įskaitant pranešėjų ir liudininkų apsaugą, specializuotas įstaigas, parlamentus, nepriklausomą žiniasklaidą ir pilietinę visuomenę, ir rengti kovos su korupcija gaires. Remti JT konvencijos prieš korupciją ratifikavimą ir įgyvendinimą.
- j. Remti pilietinės visuomenės organizacijas, siekiant vykdyti stebėseną ir prisidėti prie veiksmingo, teisingo, skaidraus ir atskaitingo vidaus išteklių sutelkimo ir užtikrinti, kad mokesčių politika ir jos įgyvendinimu būtų kovojama su nelygybe, neteisėtais finansiniais srautais ir būtų skatinama įtrauktis.
- k. Remti e. valdymo iniciatyvas, kad viešasis sektorius būtų skaidresnis ir atskaitingesnis ir drauge išaugtų visuomenės pasitikėjimas valdžios institucijomis.
- l. Remti mokslinių tyrimų ir praktinių žinių žmogaus teisių ir demokratijos srityje plėtojimą, siekiant teikti informaciją ir sudaryti galimybes imtis efektyvesnių veiksmų.

2.2 Reaktyvaus, įtraukaus, dalyvaujamojo ir atstovaujamojo sprendimų priėmimo skatinimas

- a. Dirbti siekiant moterų ir jaunimo, nepaisant visų jų skirtumų, lygiaverčio, visapusiško, veiksmingo ir prasmingo dalyvavimo visose viešojo ir politinio gyvenimo srityse ir visais lygmenimis, be kita ko, propaguojant jų įtraukimą į politinių partijų sąrašus su galimybe laimėti ir didinant kandidatų pajėgumus.

- b. Nešališkai remti pliuralistines partines sistemas ir politinių partijų gebėjimus, be kita ko, padedant taikyti tarptautinius standartus dėl skaidraus partijų finansavimo, vidaus demokratijos ir įtraukties atrenkant kandidatus ir pareigūnus. Skatinti ir remti rinkimų ir politinių partijų įstatymų priėmimą šiais tikslais ir propaguoti vienodas sąlygas rinkimų procesuose. Remti įvairių partijų elgesio kodeksų, kuriais siekiama užkirsti kelią rinkimų klastojimui bei smurtui rinkimų metu ir užtikrinti parlamentų gebėjimą propaguoti ir apsaugoti žmogaus teises ir pagrindines laisves, rengimą.
- c. Didinti politinių partijų ir priežiūros institucijų gebėjimus, ypač konfliktinėmis ir pereinamojo laikotarpio aplinkybėmis. Remti įvairių partijų aljansus ir daugiašalį dialogą bendro intereso politikos klausimais.
- d. Stiprinti pilietinės visuomenės vaidmenį priežiūros ir atskaitomybės srityje tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose, skatinant naudotis interneto technologijomis laikantis žmogaus teisių standartų, teisinės valstybės ir demokratijos principų.
- e. Skatinti didesnę demokratinių procesų skaidrumą, visų pirma politinių ir tam tikriems klausimams skirtų įvairių subjektų kampanijų finansavimo skaidrumą.
- f. Skatinti aktyvų pilietiškumą ir visapusišką visų dalyvavimą nediskriminuojant visuomeniniame ir politiniame gyvenime. Pilietinis ugdymas, be kita ko, pasitelkiant nuotolinį mokymąsi ir internetinių žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo veiksmus, visų pirma turėtų būti orientuotas į moteris, vaikus, jaunimą, neįgaliuosius, mažumoms priklausančius asmenis, čiabuvių tautas ir kitus asmenis, kurie dėl savo padėties yra pažeidžiami.

2.3 Nepriklausomos ir pliuralistinės žiniasklaidos, prieigos prie informacijos ir kovos su dezinformacija rėmimas

- a. Remti teisėkūros iniciatyvas, kuriomis didinama prieiga prie informacijos, žiniasklaidos laisvė, stiprinama teisė į privatumą ir asmens duomenų apsauga laikantis Europos ir tarptautinių standartų, ir remti veiksmingą jų įgyvendinimą.
- b. Skatinti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą internete ir realiame gyvenime, remiant nepriklausomų žiniasklaidos priemonių pajėgumus bei tvarumą ir skatinant prieigą prie patikimos informacijos, visų pirma rinkimų metu. Remti tiriamąją žurnalistiką ir pilietinę visuomenę, kad jos galėtų stebėti, kaip vyriausybės atlieka valdymo funkcijas ir laikosi įsipareigojimų žmogaus teisių srityje. Kovoti su bandymais daryti įtaką nepriklausomai ir pliuralistinei žiniasklaidai ir mėginimais daryti jai spaudimą.
- c. Skatinti dėti pastangas kovoti su dezinformacija, neapykantos retorika, smurtiniu ekstremistiniu ir teroristiniu turiniu, be kita ko, didinant internetinių žiniasklaidos priemonių naudojimo sąžiningumą ir skaitmeninius įgūdžius, kartu užtikrinant visas pagrindines laisves. Stiprinti pilietinės visuomenės organizacijų ir nepriklausomos žiniasklaidos gebėjimus aptikti, atskleisti dezinformaciją ir manipuliavimą informacija ir didinti visuomenės informuotumą apie tai. Remti nepriklausomą ir patikimą faktų tikrinimą ir mokslinius tyrimus, tiriamąją žurnalistiką, be kita ko, vietos lygmeniu. Remti pilietinės visuomenės iniciatyvas, kuriomis skatinama patikima informacija ir laisva žiniasklaida.
- d. Propaguoti atviros, saugios, įperkamos, vienodai prieinamos ir nediskriminacinės interneto prieigos visiems principą. Kovoti su interneto blokavimu, visų pirma rinkimų kontekste ir žmogaus teisių pažeidimų atveju.

2.4 Žmogaus teisių stiprinimas ir dalyvavimu grindžiamas požiūris į konfliktų prevenciją ir krizių sprendimą.

- a. Remti prasmingą jaunimo, visų pirma jaunų moterų, ir tikėjimo subjektų įtrauktį ir jų visapusišką, veiksmingą ir prasmingą dalyvavimą dedant visas pastangas užkirsti kelią žiauriam elgesiui ir išspręsti konfliktus, kurti ir palaikyti ilgalaikę taiką.

- b. Stiprinti vietos lygmens pilietinės visuomenės organizacijų, žmogaus teisių gynėjų ir pilietinių judėjimų gebėjimus reguliariai stebėti ir fiksuoti žmogaus teisių pažeidimus, be kita ko, konfliktinėse situacijose.
- c. Toliau stiprinti politinių dialogų, konfliktų prevencijos, vystymosi ir humanitarinių veiksmų, taip pat nelaimių rizikos mažinimo strategijų sąsajas su žmogaus teisėmis, įskaitant lyčių lygybę, saugumą, aplinkos būklės blogėjimu ir klimato kaita, kuri yra svarbus grėsmę didinantis veiksnys.
- d. Užtikrinti papildomumą ir veiksmingai įgyvendinti 2019–2024 m. ES veiksmų planą dėl moterų, taikos ir saugumo.
- e. Intensyvuoti pastangas siekiant užkirsti kelią sunkiems pažeidimams nuo ginkluotųjų konfliktų nukentėjusių vaikų atžvilgiu, ir juos nutraukti, taip pat remti demobilizaciją, ilgalaikę reabilitaciją ir reintegraciją, be kita ko, naudojantis esamais JT mechanizmais, ir stiprinti veiksmų derinimą su jais.
- f. Toliau stiprinti politikos nuoseklumą tarp ES žmogaus teisių ir reagavimo į krizes politikos ir veiksmų, be kita ko, konkrečioms šalims skirtose žmogaus teisių ir demokratijos strategijose, ir užtikrinti žmogaus teisių svarbą visais reagavimo į krizes ir konfliktų prevencijos aspektais, pavyzdžiui, vykdant BSGP misijas ir operacijas, saugumo sektoriaus reformas ir tarpininkavimą, ypač daug dėmesio skiriant civilių gyventojų apsaugai, lyčių lygybei, taip pat vaikams ir ginkluotiesiems konfliktams.
- g. Formuoti ES deramo stropumo pareigos žmogaus teisių srityje politiką siekiant užtikrinti, kad ES saugumo sektoriaus parama, be kita ko, vykdant BSGP misijas ir operacijas, atitiktų žmogaus teisių teisę ir tarptautinę humanitarinę teisę (kai taikytina).
- h. Vykdant ES karines mokymo misijas toliau teikti specialius tarptautinės humanitarinės teisės modulius, skirtus trečiųjų šalių ginkluotosioms pajėgoms mokyti, ir, kai aktualu, įtraukti specialius vaikų apsaugos modulius.

3. PASAULINĖS ŽMOGAUS TEISIŲ IR DEMOKRATIJOS SISTEMOS PROPAGAVIMAS

Pasaulinės žmogaus teisių ir demokratijos sistemos propagavimas – ES įsipareigojimo stiprinti daugiašališkumą pagrindas. ES strateginis atsakas į kintančią tarptautinę aplinką – stiprinti savo darną ir vienybę daugiašaliuose forumuose, plėsti ir gilinti dvišales partnerystes ir kurti naujas tarpregionines koalicijas.

3.1 Daugiašalis bendradarbiavimas

- a. Sukurti lankstesnį ir tvirtesnį partnerių tinklą ir dalyvauti jo veikloje, be kita ko, vykdant pasirinktą tam tikrais klausimais grindžiamą bendradarbiavimą propaguojant žmogaus teises ir demokratiją. Užmegzti ryšius su naujais partneriais, teikti pirmenybę koalicijos kūrimui su regioninėmis ir tarpregioninėmis grupėmis dėl pasirinktų rezoliucijų ir stiprinti ryšius su panašių pažiūrų šalimis.
- b. Ankstyvuojančiu etapu bendradarbiauti su visomis JT žmogaus teisių tarybos narėmis dėl su šalimis susijusių ir teminių rezoliucijų, visų pirma su tomis, kurios laikosi kitokios nuomonės nei ES dėl konkrečių rezoliucijų.
- c. Stiprinti strateginį bendradarbiavimą su Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuru tiek centralizuotai, tiek per vietos biurus. Remti biuro nepriklausomumą propaguojant ir stebint žmogaus teises ir integruojant žmogaus teises į visą JT sistemą.
- d. Stiprinti Žmogaus teisių tarybos vaidmenį užtikrinant visuotinę pagarbą žmogaus teisėms, be kita ko, sprendžiant žmogaus teisių pažeidimų atvejus. Remti JT žmogaus teisių tarybos veiksmingumą ir efektyvumą ir užtikrinti geresnius ryšius su JT Generalinės Asamblėjos Trečiojo komiteto darbu ir sinergiją su kitais daugiašaliais ir regioniniais žmogaus teisių forumais.

- e. Remti prasmingą pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimą daugiašaliuose ir regioniniuose žmogaus teisių forumuose ir imtis veiksmų, tiek viešų, tiek dvišalių, prieš bet kokiais represijas, susijusias su bendradarbiavimu su JT, tiek vietoje, tiek daugiašaliuose forumuose.
- f. Remti veiksmingą JT generalinio sekretoriaus *raginimo imtis veiksmų žmogaus teisių labui* įgyvendinimą.
- g. Propaguoti žmogaus teises kaip kompleksinį prioritetą toliau įgyvendinant JT reformas ir stiprinti strateginį bendradarbiavimą su JT agentūromis. Stiprinti JT taikos operacijų darbą ir gebėjimą užtikrinti žmogaus teisių apsaugą ir propagavimą.
- h. Bendradarbiauti su Tarptautiniu valiutos fondu, Pasaulio banku ir kitais daugiašaliais ir regioniniais plėtros bankais bei institucijomis siekiant skatinti gerą valdymą, atskaitomybę ir skaidrumą, taip stiprinant veiksmingo žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo sistemą.

3.2 Regioninės partnerystės

- a. Stiprinti partnerystę su Europos Taryba (įskaitant Venecijos komisiją ir Žmogaus teisių komisarą) ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO), siekiant didinti nuoseklumą ir papildomumą vykdant pasirinktą ir įvairiapusį bendradarbiavimą.
- b. Stiprinti regioninį bendradarbiavimą su Afrikos Sąjunga, Amerikos valstybių organizacija, Pietryčių Azijos valstybių asociacija, Azijos ir Europos susitikimu, Arabų Valstybių Lyga ir Islamo bendradarbiavimo organizacija.
- c. Remti ir skatinti regioninių žmogaus teisių institucijų, įskaitant žmogaus teisių teismus ir nepriklausomus žmogaus teisių institucijų tinklus, tarpusavio mokymąsi.

3.3 Dvišalis bendradarbiavimas

- a. Užtikrinti ES dvišalių santykių (įskaitant politinius dialogus, dialogus žmogaus teisių klausimais ir sektorių politikos dialogus, rinkimų misijas, žmogaus teisių ir darbo teisių stebėseną pagal BLS ir darbą darbo teisių srityje pagal laisvosios prekybos susitarimus) ir veiksmų daugiašaliu lygmeniu sąsajas ir sinergiją. Ir toliau daug dėmesio skirti tolesniems veiksams.
- b. Nustatyti konkrečius veiksmus, susijusius su kiekvienu dialogo ir konsultacijų žmogaus teisių klausimais su šalimis partnerėmis raundu, ir imtis tolesnių veiksmų, ypač atsižvelgiant į BLS+/VIG stebėsenos tikslus vedant dialogus su BLS lengvatomis besinaudojančiomis šalimis.
- c. Stiprinti žmogaus teisių nuostatų įgyvendinimą ES prekybos politikoje, be kita ko, taikant BLS ir remiant darbuotojų teises įgyvendinant laisvosios prekybos susitarimus. Išnaudoti visą stebėsenos mechanizmų potencialą ir toliau skatinti skaidrumą, informuotumą ir bendradarbiavimą su suinteresuotaisiais subjektais.
- d. Visapusiškai pasinaudoti politinių ir sektorių politikos dialogų sinergija, be kita ko, paramos biudžetui srityje, siekiant šalyse partnerėse propaguoti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę.
- e. Vykdam ES dvišalį ir regioninį bendradarbiavimą taikyti žmogaus teisių principus ir standartus, atnaujinant metodiką priemonių rinkinyje „Teisėmis grindžiamas požiūris, apimantis visas žmogaus teises ES vystomojo bendradarbiavimo srityje“⁷.

3.4 Pilietinė visuomenė ir nacionalinės žmogaus teisių institucijos

- a. Aktyviau bendradarbiauti su nepriklausoma ir pliuralistine pilietine visuomene, įskaitant vietos lygmens pilietinės visuomenės organizacijas, žmogaus teisių gynėjus, socialinius partnerius, įskaitant profesines sąjungas, nepriklausomas žiniasklaidos asociacijas ir žurnalistus, akademinės bendruomenės atstovus, teisės specialistus, tikėjimo subjektus ir humanitarinės pagalbos organizacijas, ir didinti jiems teikiamą paramą, siekiant apginti jų teise atlikti savo vaidmenį be jokio bauginimo, diskriminacijos ar smurto.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- b. Remti nepriklausomas nacionalines žmogaus teisių institucijas ir komisijas, ombudsmenus ir lygybės įstaigas, laikantis Paryžiaus ir Venecijos principų, ir bendradarbiauti su jomis, be kita ko, palaikant dialogus žmogaus teisių klausimais.
- c. Skatinti struktūrinius ir reguliarius valstybinių subjektų, pilietinės visuomenės (įskaitant socialinius partnerius) ir tarptautinės bendruomenės dialogus ir toliau daug dėmesio skirti tolesniems veiksams.
- d. Remti ir stiprinti ilgalaikes partnerystes ir bendradarbiavimą su pilietinės visuomenės subjektais, žmogaus teisių gynėjais ir socialiniais judėjimais, be kita ko, visapusiškai išnaudojant galimybes finansuoti vietos lygmens organizacijas, be kita ko, pasitelkiant Europos demokratijos fondą.

3.5 Verslo sektorius

- a. Stiprinti bendradarbiavimą tarptautiniuose forumuose ir su šalimis partnerėmis, kad būtų aktyviai skatinamos ir remiamos pasaulinės pastangos įgyvendinti JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, be kita ko, skatinant rengti ir įgyvendinti nacionalinius veiksmų planus valstybėse narėse ir šalyse partnerėse, tobulinant atitinkamus deramo stropumo standartus ir kuriant išsamią ES pagrindinių principų įgyvendinimo sistemą, kad būtų stiprinamas veiksmų koordinavimas ir nuoseklumas ES lygmeniu.
- b. Bendradarbiauti su verslo sektoriumi remiant ir propaguojant žmogaus teises, kovos su korupcija priemones ir geriausią praktiką atsakingo verslo, įmonių socialinės atsakomybės, deramo stropumo, atskaitomybės ir galimybių naudotis teisių gynimo priemonėmis srityse, užtikrinant to sektoriaus dalyvavimą (pavyzdžiui, tiekimo grandinės, visiškas vaikų darbo netoleravimas).
- c. Remti įvairius suinteresuotuosius subjektus apimančius procesus siekiant parengti, įgyvendinti ir stiprinti verslo ir žmogaus teisių bei deramo stropumo standartus ir bendradarbiauti su plėtos bankais ir tarptautinėmis finansų įstaigomis. Propaguoti regioninius projektus, tarpusavio mokymąsi, keitimąsi gerąja patirtimi ir tarptautiniu mastu pripažintas gaires bei mechanizmus, pavyzdžiui, nustatytus JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose, EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms ir TDO trišalėje deklaracijoje dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika.

- d. Remti propagavimo veiklą ir sudaryti sąlygas įmonėms bendradarbiauti su pilietine visuomene ir žmogaus teisių gynėjais kuriant deramas darbo vietas, užtikrinant darnų vystymąsi ir moterų verslumą bei ekonominę įgalėjimą visoje tiekimo grandinėje.
- e. Parengti priemones ir mokomąją medžiagą verslo ir žmogaus teisių, atsakingo verslo, privačiojo ir viešojo sektorių dialogo ir deramo stropumo srityse, kad ES delegacijos galėtų aktyviau dalyvauti sprendžiant verslo ir žmogaus teisių klausimus.

3.6 Tarptautinės žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės laikymasis

- a. Didinti JT žmogaus teisių sutarčių stebėsenos organų ir TDO standartų priežiūros mechanizmo veiksmingumą ir efektyvumą.
- b. Remti veiksmingą tarptautinių ir regioninių žmogaus teisių propagavimo ir apsaugos mechanizmų, įskaitant visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas ir JT sutarčių stebėsenos organų baigiamąsias pastabas, įgyvendinimą.
- c. Toliau propaguoti ir remti iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti tarptautinės humanitarinės teisės laikymąsi ir apsaugoti humanitarinę erdvę. Užtikrinti Tarybos nustatytų ES pozicijų dėl tarptautinės humanitarinės teisės ir tarptautinės baudžiamosios justicijos įgyvendinimą ir didinti ES veiksmų šioje srityje matomumą bei nuoseklumą, be kita ko, vykdant strateginę informavimo veiklą ir perduodant žinias.
- d. Remti Tarptautinį baudžiamąjį teismą, kuris yra kertinis kovos su nebaudžiamumu už visai tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliančius pačius sunkiausius nusikaltimus akmuo, ir kurti tinklus siekiant skatinti Romos statuto visuotinį taikymą ir vientisumo užtikrinimą.

4. NAUJOS TECHNOLOGIJOS. GALIMYBIŲ IŠNAUDOJIMAS IR IŠŠŪKIŲ SPRENDIMAS

Žmogaus teisės vienodai taikomos ir internete, ir realiame gyvenime. Skaitmeninės technologijos turi būti orientuotos į žmogų ir atitikti žmogaus teises. Naujos technologijos gali labai prisidėti prie žmogaus teisių ir demokratijos apsaugos ir propagavimo, nes, be kita ko, visuomenės dalyvavimas tampa lengvesnis ir veiksmingesnis, suteikiama daugiau galimybių naudotis viešosiomis paslaugomis, palengvinamas pažeidimų ir piktnaudžiavimo fiksavimas ir remiama aktyvi veikla internete. Tačiau šios technologijos taip pat gali daryti neigiamą poveikį, pavyzdžiui, padėti skleisti dezinformaciją ir neapykantos retoriką, sudaryti sąlygas naujų formų smurtui, teisės į privatumą pažeidimams ir piktnaudžiavimui, sudaryti palankesnes sąlygas susipažinti su tam tikru neteisėtu turiniu, įskaitant vaikų išnaudojimą, vykdyti plačiai naudojamą stebėjimą, kuriuo ribojama saviraiškos laisvė ir mažinama pilietinės visuomenės erdvė, stiprinti diskriminaciją ir struktūrinę nelygybę. Būtina užkirsti kelią šiam galimam neigiamam poveikiui ir su juo kovoti.

4.1 Gebėjimų stiprinimas ir veiksminga stebėseną

- a. Bendradarbiauti su vyriausybėmis, daugiašalėmis institucijomis, įskaitant JT agentūras, pilietine visuomene, verslo subjektais ir ekspertais, siekiant keistis analizės rezultatais ir geriausios praktikos pavyzdžiais, ir, kai tinkama, susitarti dėl veiksmų, kaip užtikrinti žmogaus teisių sistemų įgyvendinimą ir remti demokratiją skaitmeniniame amžiuje.
- b. Užtikrinti gebėjimų stiprinimą ir teikti kitokią paramą, kad nacionalinės institucijos galėtų veiksmingai parengti ir įgyvendinti atitinkamus tarptautinius standartus, taikomus interneto erdvėje (pavyzdžiui, dėl vaikų apsaugos, kovos su neapykantos retorika), ir tuo tikslu įtraukti duomenų mokslininkus ir kitus atitinkamus ekspertus. Siekiant išvengti apsaugos spragų, skaitmeninius klausimus reglamentuojančiuose nacionaliniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose turėtų būti atsižvelgiama į tarptautinę žmogaus teisių teisę.
- c. Skatinti diskusijas ir veiksmus siekiant kuo labiau padidinti naujų technologijų, įskaitant dirbtinį intelektą (DI), teikiamas galimybes, kartu atidžiai stebint riziką, kurią jos gali kelti žmogaus teisėms ir demokratijai tarptautiniu ir nacionaliniu lygmenimis.

- d. Keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir įgyta patirtimi kovos su dezinformacija, neapykantos retorika, ekstremistiniu ir teroristiniu turiniu srityje, be kita ko, didinant internetinių žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą ir ugdant skaitmeninius įgūdžius, kartu užtikrinant žmogaus teisių standartus. Palaikyti ryšius su interneto platformomis, įskaitant socialinius tinklus, ir skaitmenine žiniasklaida, klausimais, susijusiais su savireguliacijos metodų plėtojimo ir aktyvesnio kovojimo su dezinformacija internete svarba, parengiant atskaitomybės ir skaidrumo standartus, kuriais būtų visapusiškai gerbiamos žmogaus teisės.
- e. Išnagrinėti reguliuojamojo ir nereguliuojamojo pobūdžio požiūrius į IRT trečiosiose šalyse, kiek tai susiję su žmogaus teisių ir demokratijos propagavimu. Skatinti tarptautinį dalijimąsi geriausios praktikos, susijusios su žmogaus teises atitinkančių technologijų reglamentavimu, pavyzdžiais.
- f. Stiprinti mainus ir rengti ES darbuotojų mokymus apie esamą ir būsimą skaitmeninių technologijų ir DI naudojimą, jų poveikį žmogaus teisėms ir demokratiniam procesams trečiosiose šalyse, taip pat apie tai, kaip ES gali sumažinti riziką ir pasinaudoti galimybėmis.

4.2 Žmogaus teisių ir demokratijos propagavimas naudojant skaitmenines technologijas, įskaitant dirbtinį intelektą

- a. Prisidėti kuriant, vertinant ir įgyvendinant atitinkamas žmogaus teisių ir demokratijos apsaugos skaitmeninėje aplinkoje sistemas ir tarptautinius standartus, konsultuotis, be kita ko, su technologijų bendrovėmis, platformų teikėjais, akademinės bendruomenės atstovais bei pilietine visuomene ir plačiai bendradarbiauti su jais. Skatinti tinkamai užtikrinti deramą stropumą (įskaitant poveikio švelninimo planus) ir atlikti veiksmingą poveikio žmogaus teisėms vertinimą.
- b. Dalyvauti daugiašaliuose suinteresuotųjų subjektų procesuose, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama interneto sistemų žmogaus teisių aspektui, be kita ko, siekiant, kad technologijų bendrovės, teikdamos savo paslaugas ir vykdydamos savo veiklą, aktyviau propaguotų žmogaus teises ir demokratiją.

- c. Apsaugoti asmens teisę į privatumą ir duomenų apsaugą, be kita ko, skaitmeninės erdvės ir neproporcingos vyriausybės prieigos ir kontrolės kontekste. Skatinti konvergenciją siekiant aukšto lygio apsaugos, atsižvelgiant į teigiamus pavyzdžius, pavyzdžiui, Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą. Skatinti prisijungimą prie Europos Tarybos konvencijos dėl duomenų apsaugos.
- d. Skatinti ES veiksmus ir remti pasaulines bei regionines pastangas užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms, įskaitant teisę į veiksmingą teisinę gynybą, ir demokratiniais principams naujų technologijų, įskaitant dirbtinį intelektą, mokslinių tyrimų, projektavimo, plėtros, diegimo, vertinimo ir naudojimo srityse, remiantis pačios ES plėtojama požiūriu į etišką dirbtinį intelektą⁸.
- e. Propaguoti atvirą, laisvą ir saugų internetą, be kita ko, stebint interneto blokavimo atvejus, interneto cenzūrą ir skaitmeninę praktiką, pavyzdžiui, tokią, dėl kurios vykdomas masinis savavališkas sekimas, kartu remiant pastangas apsaugoti saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą interneto aplinkoje. Dėti daugiau pastangų siekiant pasinaudoti naujų technologijų teikiama nauda pilietinei visuomenei, taip pat itin daug dėmesio skirti tam, kad būtų mažinama žmogaus teisių gynėjams ir žurnalistams kylanti rizika.
- f. Skatinti, kad dar projektuojant naujas technologijas, apimančias visus sektorius, įskaitant švietimą, jos būtų prieinamos visiems, įskaitant neįgaliuosius ir kitus asmenis, kurie dėl savo padėties yra pažeidžiami.
- g. Užtikrinti skaidrumą ir atskaitomybę naudojant technologijas teismo procesuose, be kita ko, užtikrinant teisėtą prieigą prie elektroninės medžiagos, kuri yra įrodymai, patikimus duomenų saugumo mechanizmus ir veiksmingą e. teisingumo institucijų viešąją kontrolę.

⁸ Žr. Komisijos baltąją knygą „Dirbtinis intelektas. Europos požiūris į kompetenciją ir pasitikėjimą“, COM(2020) 65 final, 2020 2 19.

5. BENDRADARBIAVIMAS SIEKiant TIKSLŲ

Šis veiksmų planas suteikia galimybę ES reaguoti į kylančius iššūkius kryptingais veiksmais ir koordinuojamomis pastangomis, o jo įgyvendinimas ir stebėseną turėtų būti grindžiami plataus masto dialogu su suinteresuotaisiais subjektais. ES institucijos ir valstybės narės įgyvendindamos šį planą bendradarbiaus laikydamosi bendro požiūrio pagal Sutartyse nustatytą savo kompetenciją ir dalyvis gerą patirtimi ir žiniomis. ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais yra vienas iš pagrindinių politinių veikėjų, atliksiančių vieną iš svarbiausių vaidmenų vadovaujant veiksmų plano įgyvendinimui, kad būtų užtikrinta tvari pažanga. Europos Parlamentas atlieka išskirtinį ir svarbų vaidmenį prisidedant prie žmogaus teisių propagavimo ir demokratijos rėmimo. ES delegacijos ir biurai, BSGP misijos bei operacijos ir valstybių narių ambasados atliks vadovaujamą vaidmenį propaguojant žmogaus teises bei užtikrinant jų apsaugą ir remiant demokratiją, taip pat įgyvendinant veiksmų planą šalies lygmeniu. Kiti svarbūs partneriai – pasaulinės, ES ir nacionalinės pilietinės visuomenės organizacijos.

5.1 Viešoji diplomacija ir strateginė komunikacija

- a. Sukurti veiksmingus socialinės žiniasklaidos tinklus, kad būtų užtikrintas aktyvesnis dalyvavimas ir dalijimasis turiniu, siekiant didinti informuotumą ir skatinti nuomonių pokyčius.
- b. Vykdamas temines kampanijas viešinti informaciją apie atitinkamas politikos kryptis ir iniciatyvas, atsižvelgiant į visuomenės požiūrį ir į vietos kalbas.
- c. Nustatyti viešosios diplomatijos ir kampanijų veiksmingumo vertinimo priemones ir plėtoti sėkmingiausią turinį bei komunikacijos su visuomene kanalus.
- d. Nustatyti ir toliau propaguoti tokias iniciatyvas kaip Gerų žmogaus teisių užtikrinimo pavyzdžių iniciatyva ir išnaudoti jų potencialą siekiant vietos lygmeniu sudaryti palankesnes sąlygas tolesniems teigiamiems pokyčiams žmogaus teisių ir demokratijos srityje.

5.2 Įgyvendinimas, stebėseną ir vertinimas

Šiame veiksmų plane numatytiems veiksmams įgyvendinti bus naudojamos šios priemonės:

politiniai dialogai, dialogai žmogaus teisių klausimais, sektorių politikos dialogai, BLS+/, „Viskas, išskyrus ginklus“ (VIG) stebėsenos misijos, rinkimų misijos ir su jomis susiję tolesni veiksmai, bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) civilinės ir karinės misijos ir operacijos, atitinkamos ES žmogaus teisių gairės su konkrečiomis priemonėmis teminiams tikslams pasiekti, Tarybos išvados, rezoliucijos JT žmogaus teisių taryboje ir JT Generalinės Asamblėjos Trečiajame komitete, teminės ir geografinės finansinės priemonės (atitinkamos programos ir projektai), lanksti parama žmogaus teisėms ir demokratijai, tiesioginė parama žmogaus teisių gynėjams, teismo procesų stebėseną, pagrindinių JT sutarčių žmogaus teisių srityje, pagrindinių TDO konvencijų, pagrindinių tarptautinės humanitarinės teisės dokumentų ir kitų atitinkamų konvencijų ir fakultatyvinių protokolų ratifikavimo ir įgyvendinimo propagavimas, pareiškimai dėl žmogaus teisių pažeidimų, tikslinio ES darbuotojų delegacijose mokymo sesijos, viešojo diplomatija ir tikslinės kampanijos, konferencijos ir kiti renginiai, dialogas su pilietine visuomene ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, ribojamosios priemonės.

ES metinė ataskaita dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje

Tvarkaraštis: kasmet, pradedant 2021 m. birželio mėn.

- a. Stebėti šio veiksmų plano įgyvendinimo pažangą ir jame numatytų priemonių įgyvendinimą laiku, visapusiškai atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus, visų pirma pasitelkiant ES metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje teminę dalį. Pakoreguoti ataskaitos struktūrą, kad ji atspindėtų prioritetinių veiksmų įgyvendinimą, ir parengti stebėsenos sistemą.

Laikotarpio vidurio peržiūra

Tvarkaraštis: 2023 m. birželio mėn.

- b. Atlikti veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūrą, kurioje dalyvautų valstybės narės ir pilietinė visuomenė, ir pasinaudoti jos rezultatais kaip indėliu rengiant būsimą veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje.

Laikotarpio pabaigos vertinimas

Tvarkaraštis: 2025 m. birželio mėn.

- c. Atlikti galutinį veiksmų plano įgyvendinimo vertinimą, kuriame dalyvautų valstybės narės ir pilietinė visuomenė.

Įgyvendinimas ir stebėseną kartu su ES valstybėmis narėmis

Tvarkaraštis: per visą įgyvendinimo laikotarpį

- d. Taryboje reguliariai keistis nuomonėmis apie geriausios praktikos pavyzdžius, taip pat rengti metines diskusijas apie ES institucijų bei valstybių narių pažangą, planus ir prioritetus įgyvendinant veiksmų planą, *inter alia*, vedant diskusijas ES žmogaus teisių gairių įgyvendinimo klausimu. Šių diskusijų rezultatais bus pasinaudota kaip indėliu rengiant būsimą ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje.

ES žmogaus teisių gairės

Tvarkaraštis: pagal poreikį

- e. Prireikus peržiūrėti ES žmogaus teisių gaires, visų pirma ES gaires dėl dialogų žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis šalimis.

Konkrečioms šalims skirtos žmogaus teisių ir demokratijos strategijos

Tvarkaraštis: 2021 m. pradžia

- f. Užtikrinti, kad konkrečioms šalims skirtose žmogaus teisių ir demokratijos strategijose, kurias vietos lygmeniu parengia ES delegacijos ir ES valstybių narių ambasados, atspindėtų veiksmų plano prioritetiniai veiksmai, atsižvelgiant į konkrečios šalies aplinkybes.

Europos Parlamentas

Tvarkaraštis: per visą įgyvendinimo laikotarpį

- g. Imtis tolesnių veiksmų, susijusių su Europos Parlamento rezoliucijomis ir diskusijomis, kurios yra svarbios įgyvendinant veiksmų planą.

Konsultavimasis su pilietine visuomene

Tvarkaraštis: kasmet, pradedant 2021 m. birželio mėn.

- h. Reguliariai bendradarbiauti su pilietine visuomene dėl bendro veiksmų plano įgyvendinimo ir rengti specialias kasmetines konsultacijas.

Teisėmis grindžiamo požiūrio metodika

Tvarkaraštis: 2024 m.

- i. Išplėsti atnaujinto priemonių rinkinio taikymo sritį įtraukiant teisėmis grindžiamą požiūrį, apimančią visas žmogaus teises ES vystomojo bendradarbiavimo srityje, taikant jį visoms ES išorės veiksmų programoms ir toliau plėtojant bendras teisėmis grindžiamo požiūrio iniciatyvas su valstybėmis narėmis, be kita ko, vykdant bendrą programavimą.